

Okul Öncesi Dönemde Cinsel Gelişim: 36-72 Ay Çocuğa Sahip Ebeveynlerin Çocuklarıyla İletişimlerinin Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi

Özge ÖZEL^a

Zehra Nur KARABUĞA^b

Öz

Bu araştırmanın amacı 36-72 ay çocuğa sahip olan ebeveynlerin farklı değişkenlere göre çocuklarının sorduğu cinsellikle ilgili konularda iletişim kurabilmelerindeki farklılaşmaları incelemektir. Araştırma nicel araştırma türlerinden ilişkisel tarama modeline göre düzenlenmiştir. Çalışmaya Isparta ilinde yaşayan ve 36-72 ay çocuğa sahip 84 anne ve 42 baba olmak üzere toplam 126 ebeveyn katılmıştır. Veri toplama aracı olarak kişisel bilgi formu ve Artan vd., (2020) tarafından geliştirilen ebeveynler için hazırlanmış cinsel iletişim ölçeği kullanılmıştır. Bulgulara göre ebeveynlerin cinsellikle ilgili iletişim kurabilmeleri cinsiyete göre babalar lehine anlamlı düzeyde farklılaşmamaktadır. Ebeveynlerin cinsellikle ilgili iletişim kurabilmeleri konusunda ebeveynlerin yaş grubuna göre yalnızca süreci yönetme boyutunda 18-30 yaş grubu lehine anlamlı bir farklılaşma olduğu görülmüştür. Ebeveynlerin çocuklarıyla cinsel konularda konuşabilmeleri eğitim düzeyine göre beden dili, süreci yönetme, kaygı boyutunda lise ve yüksekokul/üniversite lehine anlamlı düzeyde farklılaşmıştır. Ebeveynlerin çocukların cinsel gelişimleri ile ilgili bir eğitim veya profesyonel bir destek alma durumlarına baktığımızda, ebeveynlerin %66.67'sinin herhangi bir eğitim almadığı karşımıza çıkmaktadır. Çocukların cinsellikle ilgili soruları karşısında kendini yeterli hissedenden ebeveynler %31.75'lik bir dilimi oluştururken, %68.25'i ise kendisini yetersiz hissetmektedir.

Anahtar Kelimeler: Okul Öncesi Dönem, Cinsel Gelişim, Aile ve Çocuk İletişimi

^a **Sorumlu Yazar:** Dr. Öğr. Üyesi, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Burdur, Türkiye, ORCID: 0000-0003-4992-483X, E-mail: ozgeozel@mehmetakif.edu.tr

^b Yüksek Lisans Öğrencisi, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Burdur, Türkiye, ORCID: 0000-0002-1380-0061, E-mail: zehranurkkart@gmail.com

Sexual Development in Pre-School Period: Examination of The Communication of Parents With 36-72 Months-Old Children in Terms of Different Variables

Abstract

The aim of this study is to examine the differences in the ability of parents of 36–72-month-old children to communicate about sexuality-related issues asked by their children according to different variables. The study was organized according to the relational survey model, one of the quantitative research types. A total of 126 parents, 84 mothers and 42 fathers, living in Isparta province and having children aged 36-72 months, participated in the study. Personal information form and sexual communication scale for parents developed by Artan et al. (2020) were used as data collection tools. Result showed ability of parents to communicate about sexuality does not differ significantly in favor of fathers according to gender. Furthermore, there was a significant difference in favor of the 18-30 age group only in the dimension of managing the process. Parents' ability to talk to their children about sexual issues differed significantly in favor of high school and college/university in the dimensions of body language, managing the process, and anxiety according to the level of education. Finally, 66.67% of the parents did not receive any training while 31.75% of the parents felt adequate in the face of questions about sexuality, 68.25% felt inadequate.

Keywords: *Early Childhood, Sexual Development, Family and Child Communication*

Extended Abstract

Introduction

Parental attitudes, which undeniably have a great impact on every developmental area of children, are also of great importance in children's sexual development. The fact that parents shape the sexual development of their children based on the ideas they have is a process that shapes the sexual development of children throughout their lives (Tuğut & Gölbaşı, 2019). From this point of view, parents' perspectives on sexual education and development will directly affect children. At the same time, it is critically important for parents to be able to communicate with their children on sexual issues and to respond to their children's questions in a meaningful way and in accordance with their children's developmental level.

In the light of all this information, this study was conducted to explain how important sexual development and sexual education are and how effective it is for parents to communicate with their children about sexual development and sexual issues. In this study, the study was continued with the help of sub-problems in line with the main problem "Is there a significant difference in the ability of parents with 36–72-month-old children to communicate with their children on sexual issues according to different variables?" and in the light of the data obtained. Within the scope of this study, answers to the following questions were sought:

- Does the ability of parents to communicate with their children about sexual issues differ significantly according to gender?
- Does the ability of parents to communicate with their children about sexual issues differ significantly according to their level of education?

- Do parents' ability to communicate with their children about sexual issues differ significantly according to their age groups?
- Does the ability of parents to communicate with their children on sexual issues differ significantly according to their level of education on sexual development of children?
- Does the ability of parents to communicate with their children on sexual issues differ significantly according to whether they feel themselves adequate in the face of their children's questions about sexuality?

Method

This study is quantitative research in which it is tried to determine whether the ability of parents of 36–72-month-old children to communicate in the face of their children's questions about sexual issues differs significantly according to different variables. Quantitative research is the observation and quantification of social behaviors and attitudes (Türnüklü, 2001). The research was designed in the relational survey model, which is a type of quantitative research.

Within the scope of this study, the ability of parents of 36–72-month-old children to communicate with their children on sexual issues was examined in terms of different variables. In our research, parents were selected on the basis of volunteerism from people who have children aged 36-72 months and reside in Isparta province. The study was conducted with 126 parents, 84 mothers and 42 fathers.

The data obtained at the end of the research were analyzed and interpreted in computer environment. The tests used while analyzing the data in computer environment are explained below.

Skewness and kurtosis coefficients were used to investigate whether the variables came from a normal distribution, and according to Tabachnik and Fidell (2013), if the skewness and kurtosis values are between -1.50 and +1.50, it is accepted that the variables come from a normal distribution. Internal consistency coefficient Cronbach's Alpha test statistic was used for reliability. When examining the differences between the groups, t and ANOVA tests were used since the variables came from a normal distribution. In case of differences in the ANOVA test, differences were calculated with the Tukey test, considering the assumption of homogeneity of variances. While interpreting the results, 0.05 was used as the significance level and it was stated that there was a significant difference in case of $p < 0.05$ and there was no significant difference in case of $p > 0.05$.

Findings and Discussion

In this study, it was examined whether the gender, age groups, education levels, whether they received a training or professional support related to their children's sexual development, and whether the parents' feeling of self-sufficiency in the face of sexuality questions had a significant effect on their ability to communicate with their children on sexual issues. As a result of the analysis, the ability of parents to

communicate with their children on sexual issues did not differ significantly according to gender. As a result of the analysis of another sub-problem "Does the ability of parents to communicate with their children on sexual issues differ significantly according to age groups?", it was found that there was a significant difference in favor of the 18-30 age group only in the sub-dimension of managing the process.

When it was examined whether there was a significant difference according to the educational level of the parents, it was seen that there was a significant difference in body language, managing the process and anxiety sub-dimensions. This significance is in favor of high school and college/university. As a result of the study conducted on the sub-problem "Does the ability of parents to communicate with their children on sexual issues differ significantly according to the status of receiving education on children's sexual development?", it was seen that there was a significant difference in favor of parents who received education on children's sexual development in the sub-dimensions of content and body language. Finally, it was concluded that there was a statistically significant difference in favor of parents who felt adequate only in the content sub-dimension according to the ability of parents to communicate with their children on sexual issues and to feel themselves adequate in the face of their children's questions about sexuality.

Giriş

Cinsellik, insanoğlunun var oluşundan bu yana varlığını devam ettirmektedir (Çalışandemir vd., 2008). Yetişkin dönemdeki cinselliğin sağlıklı bir şekilde devam edebilmesi için erken çocukluk döneminde cinsel gelişimin sağlıklı olarak tamamlanması gerekmektedir. Cinsel gelişim denildiği zaman sadece üreme konusu akla gelmemelidir. Çocuklarda cinsel gelişim, doğumdan itibaren başlar (İşler ve Gürşimşek, 2018). Cinsel gelişim, çocukların bilişsel, dil, sosyal duygusal, motor gelişimlerinden ve özbakım becerilerinden bağımsız değildir. Çocukların fizyolojik ihtiyaçları ile beraber onların cinsiyetlerine ilişkin rollerini öğrenmeleri, kendilerini doğru bir şekilde ifade edebilmeleri, toplumun kadın ve erkeğe yüklediği sorumlulukları ayırt edebilmeleri, bedenlerine karşı duyarlı olabilmeleri, tuvalet eğitimi, kendini ve bedenini doğru tanıyabilmeleri cinsel gelişim kapsamındadır (Deniz ve Yıldız, 2018).

Erken çocuklukta cinsel gelişim 6 aşamadan oluşmaktadır. 0-1 yaş döneminde kucağa alınmaktan, okşanmaktan mutlu olan bebek, 1-2 yaş döneminde cinsel organlarını keşfeder, cinsel organı ile oynama ve cinsel organını gösterme davranışı gösterebilir. Bunu 2-3 yaş döneminde tuvalet eğitimi ve cinsiyet farkındalığı takip eder. 3-4 yaş döneminde oidipus ve elektra kompleksleri beraberinde karşı cinsin davranışlarını kabullenmeyi de getirir. 4-5 yaş dönemine gelen çocuk, bebeklerin nereden geldiğini merak etmeye ve cinsel oyun oynama eğilimine yönelir. Son olarak 5-6 yaş dönemindeki çocuk vücut mahremiyetini anlar ve kendi vücudunu başkalarından sakınmaya başlar. Müstehcen kelimeleri duyduğu zaman taklit ve tekrar etmeye başlar (Özkızıklı ve Okutan, 2017). Gelişim aşamaları dikkate alındığında bu denli önemli olan bir konu, toplumumuz tarafından tabu olarak görülmekte ve üzerine gidilmemektedir (Çalışandemir vd., 2008; Eliküçük ve Sönmez, 2011). Bunun sebebi toplumun cinsel ilişki ve cinsel eğitimi birbirine karıştırmasıdır (İşler ve Gürşimşek, 2018; Tuzcuoğlu ve Tuzcuoğlu, 2004). Çocuklar ebeveynlerine soru sordukları zaman, ebeveynlerin çocuğu

ayıplaması, susturmaya çalışması ve çocukların sorularına cevap vermemeleri çocuklarda utanma, korku ve endişe duygularını beraberinde getirir. Ebeveynler çocuklarının cinsellikle ilgili sordukları sorulara kayıtsız kalarak veya yanlış cevaplar vererek çocuklarının cinsel gelişimlerini olumsuz yönde etkilemektedirler (Aydoğdu, 2017).

Erken Çocuklukta Cinsel Eğitim

Bebekler dünyaya geldikten sonraki ilk 18 ayda sevgiyi öğrenirler. Bu durumu dokunma ve dünyaya güven duyma öğrenimleri takip eder (Alkan Ersoy, 2017). Dünyaya güven duyabilme duygusu, kişinin cinsel sağlığının yanında akıl sağlığının da sağlıklı olmasını içerir. Bazı araştırmacılar, dokunma duygusunu eksik yaşamış bebeklerin, ileriki yaşamlarındaki cinselliklerini etkileyebileceğine inanmışlardır (Ceylan ve Çetin,2015).

Erken çocuklukta cinsel gelişim; sevmek, sevmek ve değer görmek gibi temel ihtiyaçları da içinde barındıran bir gelişim alanıdır (Aydoğdu, 2017). Cinsel gelişim sadece fizyolojik ve biyolojik süreçlerle ilgili değildir. Aksine duygular, düşünceler ve tutumlar da cinsel gelişim kapsamında nitelendirilir (Murphy ve Elias, 2006).

Erken çocuklukta verilen cinsel eğitim, çocuğu yaşama hazırlamanın, kişiliğinin olumlu bir şekilde gelişmesinin ve diğer insanlarla sağlıklı ilişkiler kurabilmesinin temelini oluşturmaktadır. Bebek henüz anne karnındayken aileler bebeklerinin cinsiyetine göre hazırlık yapmaya başlarlar. Bu durum gizli ve bilinçsiz şekilde cinsel eğitimin başladığının bir göstergesidir (Alkan Ersoy, 2017). Çocukların cinsellikle ilgili soruları ve merakları dönem içinde gelişmeye ve farklılaşmaya başlar. Bu sorulara ebeveynler kayıtsız kalmamalı, soruları göz ardı etmemelidir. Aksine çocukları soru sormak için cesaretlendirmeli, çocukların gelişim ve anlama düzeyine uygun cevaplar vermeli, doğal bir ses tonu ve yüz ifadesi kullanmalıdırlar (Göçgeldi vd., 2007). Ebeveynler, çocukların cinsel kimliklerini arama arayışına girdikleri dönemde kendilerine sorulan soruları cevapsız bırakırlarsa, çocuklar 'utangaçlık' ve 'ayıp' kavramlarını somut halde yaşamaya başlayacaklardır (Tuzcuoğlu ve Tuzcuoğlu, 1996).

Bazı anne babalar çocuklarına öğretmenleri tarafından cinsel eğitim verilmesini bekler. Eğitimciler ise bu eğitimin anne babalar tarafından verilmesini beklerken ortada bir belirsizlik oluşur ve çocuklar bunun konuşulmaması gereken ayıp bir konu olduğu fikrine kapılabilir (Sungur, 1998). Erken çocuklukta verilen cinsel eğitim cinsel ilişki ile karıştırılmamalıdır (İşler ve Gürşimşek, 2018; Tuzcuoğlu ve Tuzcuoğlu, 2004). Erken çocuklukta verilen cinsel eğitim; çocuğun sevme ihtiyacının giderilmesini, kendi benlik saygısını oluşturabilmesini, başkalarının ve kendisinin haklarını koruyabilmesini, kendi bedeniyle ilgili olumlu bir tutum geliştirebilmesini, mahremiyet eğitiminin sağlıklı bir şekilde verilebilmesini sağlamanın yanında tuvalet eğitimini de içine alan çok yönlü bir eğitimidir (Özkızıklı ve Okutan, 2017).

Ebeveynlerin Çocukların Cinsel Gelişimine Etkileri

Ülkemizde cinsel eğitim zorunlu olarak uygulanmamaktadır (İşler ve Gürşimşek, 2018). Birçok aile bunu öğretmenlerden beklerken, öğretmenler ise ailelerden beklemektedir. Bu durumda ortada bir belirsizlik oluşmakta ve cinsel eğitim verilememektedir (Sungur, 1998).

Aileler gözlemlendiğinde çocukların cinsel gelişimi ve eğitimi konu olduğunda ortamdan korkarak uzaklaşmaktadır. Ailelerin cinsel eğitimden kaçınmasının sebebi, erken çocukluk döneminde çocuklara cinsel eğitim verilirse çocukların erkenden cinsel yaşama başlayacaklarını düşünmeleridir (Tuğrul ve Artan, 2001). Fakat cinselliği ve cinsel eğitimin

gerekliliğini yok sayarak çocukları cinsellikten uzak tutmak mümkün değildir. Çevremizde gördüğümüz reklam panolarında, televizyonlarda, satın alınan pek çok üründe cinsel uyarıcılarla karşılaşmak mümkündür (Tuğrul ve Artan, 2001).

Aktürk'e göre (2015) tutum; kişinin bir olay karşısında çevresine verdiği tepkiyi ifade eder. Anne babaların çocuklarına karşı gösterdikleri tutumlar çocukların yaşamını şekillendirmektedir. Çocukların tüm gelişim alanlarını etkisi altına alan anne baba tutumları cinsel gelişim alanını da oldukça etkilemektedir. Bundan dolayı ebeveyn tutumlarının çocukların cinsel gelişimini nasıl etkilediğini incelemek yapılan araştırma için yerinde olacaktır.

Ebeveynlerin bir yandan çocukları ile cinsel konularda nasıl konuşmaları gerektiği konusunda bilinçlenmeleri bir yandan ise çocukların cinsel gelişimleri hakkında fikir sahibi olmaları oldukça önemlidir. Bunların yanında ailelerin çocuklarına yanlış bilgiler vermemeleri ve onların sorularına saygı duymaları çok önemlidir. Bu kapsamda bakıldığında çocuklara doğruları, yaşlarına ve gelişim özelliklerine uygun anlatabilmek bu konunun önemini anlaşılır hale getirmektedir. Tüm bu bilgiler ışığında ebeveynlerin davranış ve tutumlarındaki farklar erken çocukluk dönemindeki çocukların tüm gelişim alanlarını ve beraberinde cinsel gelişimlerini de etkilemektedir.

Çocukların her gelişim alanına büyük bir etkisinin olduğu yadsınamaz bir gerçek olan ebeveyn tutumlarının, çocukların cinsel gelişimindeki önemi de oldukça büyüktür. Ebeveynlerin sahip oldukları düşünceden yola çıkarak çocuklarının cinsel gelişimini şekillendirmeleri, çocukların tüm yaşamındaki cinsel gelişimini de beraberinde biçimlendiren bir süreçtir (Tuğut ve Gölbaşı, 2019). Bundan hareketle ebeveynlerin cinsel eğitim ve gelişime bakış açıları direkt olarak çocukları etkileyecektir. Ebeveynlerin aynı zamanda çocukları ile cinsel konularda iletişim kurabilmeleri, çocuklarının sordukları sorulara anlamlı ve çocukların gelişim düzeyine uygun cevap verebilmeleri kritik bir önem arz etmektedir.

Cinsel gelişimle ilgili ebeveyn tutumlarını beş ana başlıkta inceleyebiliriz:

- Baskılayıcı ve yasaklayıcı anne baba tutumunda; ebeveynler çocuklarının cinsellikle ilgili soru sormasına asla izin vermezler ve bunun sonucunda çocukta otoriteyi sorgulamama, karar verme becerisinde zayıflık, içe dönüklük ve yaratıcılık yönünden gelişme göstermeme bulgularına rastlanır.
- Cezalandırıcı ebeveyn tutumunda; ebeveynler çocuklarının cinsellikle ilgili sorularına ve davranışlarına cezalar ile karşılık verirler. Bu tutum çocukların ileriki yaşlarında karşı cinsle ilişkiye girmelerinde zorlanmalarına neden olabilir.
- Hoşgörülü, güven verici, destekleyici ebeveyn tutumunda; ebeveynler çocuklarının cinsellik ile ilgili sorduğu sorulara, çocuğun yaş grubuna uygun şekilde cevap verirler. Bu tutum cinsel gelişim için en ideal ebeveyn tutumu kapsamındadır.
- Pekiştirici, gevşek ebeveyn tutumunda; ebeveynlerin olması gereken disiplinleri yok denecek kadar azdır. Bu tutumla büyüyen çocuklar toplumun bütün haklarını kendilerinde görürler ve okula uyum problemleri yaşarlar.
- Dengesiz-kararsız ebeveyn tutumunda; ebeveynlerin davranışları çok tutarsız ve dengesizdir. Bu tutumla büyüyen çocuk neyin doğru, neyin yanlış olduğunu kestiremez ve davranışlarında tutarsızlık görülür (Eser, 2008).

Tüm bu bilgiler ışığında cinsel gelişimin ve cinsel eğitimin ne denli önemli olduğu ve ebeveynlerin çocuklarının cinsel gelişiminde ve cinsel konularda çocuklarıyla iletişim kurabilmelerinin ne kadar etkili bir yere sahip olduğu anlatılmak üzere bu araştırma sürdürülmüştür. Türkiye’de konu ile ilgili az sayıda alanyazın bulunduğu için çalışmanın literatüre büyük ölçüde katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Alanyazındaki kısıtlı sayıda çalışmada okul öncesi dönem çocuğu bulunan ebeveynlerin cinsel eğitim ile ilgili görüşleri (Tuğrul ve Artan, 2001), bilgi düzeyleri (İşler, 2017), tutumları (Baysan, 2020) ve çocukları ile iletişim yeterlilikleri (Bacıoğlu ve Tezel, 2020) ölçülmüşken bu çalışma da farklı olarak 36-72 ay çocuğa sahip olan ebeveynlerin farklı değişkenlere göre çocuklarının sorduğu cinsellikle ilgili konularda iletişim kurabilmelerindeki farklılaşmaları incelenmiştir. Bu çalışmada, “36-72 ay çocuğa sahip olan ebeveynlerin farklı değişkenlere göre çocuklarının sorduğu cinsellikle ilgili konularda iletişim kurabilmelerinde anlamlı bir farklılaşma var mıdır?” temel problemi doğrultusunda alt problemler yardımıyla ve elde edilen veriler ışığında çalışma sürdürülmüştür. Bu çalışma kapsamında aşağıdaki sorulara yanıtlar aranmıştır:

- Ebeveynlerin çocuklarıyla cinsel konularda iletişim kurabilmeleri cinsiyete göre anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?
- Ebeveynlerin çocuklarıyla cinsel konularda iletişim kurabilmeleri eğitim düzeylerine göre anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?
- Ebeveynlerin çocuklarıyla cinsel konularda iletişim kurabilmeleri ebeveynlerin yaş gruplarına göre anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?
- Ebeveynlerin çocuklarıyla cinsel konularda iletişim kurabilmeleri çocukların cinsel gelişimi ile ilgili eğitim alma durumlarına göre anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?
- Ebeveynlerin çocuklarıyla cinsel konularda iletişim kurabilmeleri çocuklarının cinsellikle ilgili sordukları sorular karşısında kendilerini yeterli hissetmelerine göre anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Bu çalışma 36-72 ay çocuklara sahip olan ebeveynlerin çocuklarının cinsel konularda sordukları sorular karşısında iletişim kurabilmelerinin farklı değişkenlere göre anlamlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığının belirlenmeye çalışıldığı, nicel bir araştırmadır. Nicel araştırma, sosyal davranışların ve tutumların gözlenebilmesi ve niceliksel olarak sayısallaştırılabilmesidir (Türnüklü, 2001). Araştırma nicel araştırmanın türü olan betimsel tarama modelinde desenlenmiştir.

Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evrenini Isparta iline bağlı Keçiborlu ilçesinde ikamet eden 36-72 aylık çocuğa sahip ebeveynler oluşturmaktadır. Çalışmanın örneklemini daha kullanışlı olması sebebiyle kolay ulaşılabilir örneklem yöntemi ile seçilmiştir (Büyüköztürk, 2012). Bu doğrultuda, çalışmanın örneklemini Isparta ilinin Keçiborlu ilçesinde ikamet eden ve 36-72 aylık çocuğa sahip 84 anne ve 42 baba olmak üzere 126 ebeveyn oluşturmaktadır.

Veri Toplama Aracı

Araştırma kapsamında yer alan ebeveynlere veri toplama aracı olarak ebeveyn kişisel bilgi formu ve ebeveynler için hazırlanmış cinsel iletişim ölçeği uygulanmıştır. Bahsi geçen veri toplama araçları yardımıyla veriler toplanmaya çalışılmıştır.

Ebeveyn Kişisel Bilgi Formu: Araştırmacılar tarafından literatür bilgisine dayalı olarak hazırlanan ebeveynlerin demografik özellikleri ve cinsellikle ilgili bazı özelliklerini belirlemek için hazırlanmış altı sorudan oluşan bir formdur.

Ebeveynler İçin Hazırlanmış Cinsel İletişim Ölçeği: Artan, Ceylan ve Kurnaz Adıbatmaz (2020) tarafından geliştirilen ebeveynlerin çocukları ile cinsel iletişimlerini ölçen 23 maddeden oluşan bir ölçektir. Ölçek; içerik (1.-7. maddeler), beden dili (8.-12. maddeler), süreci yönetme (13.-19. maddeler) ve kaygı (20.-23. maddeler) olmak üzere 4 alt boyuttan oluşmaktadır. İç tutarlılık katsayısı iki farklı örneklemede 0,70-0,80 olarak değişmiştir. Faktörler arasında orta düzeyde ilişki olduğu bulunmuştur.

Uygulama Süreci

Yürütmüş olduğumuz çalışmaya katılım sağlayan ebeveynler 36-72 ay grubu çocuğa sahip olması şartına bağlı olarak ve gönüllük esasını ihlal etmeyecek şekilde Isparta ili Keçiözü ilçesinden seçilmiştir. Çalışmaya katılan ebeveynlerden onam formu alındıktan sonra istemedikleri bir soru karşısında cevap vermeme hakkına sahip oldukları belirtilmiştir. Katılımcılara uygulanmış olan veri toplama araçları elden ulaştırılmış ve yanıtlayacakları ortamın yönlendirilmeden uzak olması sağlanmıştır. Gönüllü olan katılımcılara ulaştırılan veri toplama araçları ile elde edilen veriler bilgisayar ortamında analiz edilmiştir.

Verilerin Analizi

Araştırma sonunda elde edilen veriler bilgisayar ortamında analiz edilerek yorumlanmıştır. Veriler bilgisayar ortamında analiz edilirken kullanılan testler aşağıda açıklanmıştır;

Değişkenlerin normal dağılımdan gelme durumları araştırılırken çarpıklık basıklık katsayılarından yararlanılmış olup, Tabachnik ve Fidell (2013)' e göre skewness (çarpıklık) ve kurtosis (basıklık) değerleri -1.50 ile +1.50 arasında ise normal dağılım olduğu kabul edilir olması durumunda değişkenlerin normal dağılımdan geldiği belirtilmiştir. Güvenilirlik için iç tutarlılık katsayısı Cronbach's Alpha test istatistiğinden yararlanılmıştır. Gruplar arasındaki farklılıklar incelenirken değişkenlerin normal dağılımdan gelmeleri nedeniyle t ve ANOVA testinden yararlanılmıştır. ANOVA testinde farklılık olması durumunda varyansların homojenliği varsayımı dikkate alınarak Tukey testi ile farklılıklar hesaplanmıştır. Sonuçlar yorumlanırken anlamlılık düzeyi olarak 0,05 kullanılmış olup; $p < 0,05$ olması durumunda anlamlı bir farklılığın olduğu, $p > 0,05$ olması durumunda ise anlamlı bir farklılığın olmadığı belirtilmiştir.

Etik

Bu çalışmayı yürütmek için gerekli izinler Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu'ndan 2022/749 numaralı karar ile alınmıştır. Bunun yanı sıra, veri toplama öncesi, süreci ve sonrasında tüm etik kurallara uyulmuştur.

Bulgular

Bu bölümde araştırmadan elde edilen bulgular araştırma sorularına göre düzenlenerek tablolar eşliğinde sunulmuştur.

Tablo 1’de çalışmaya katılan ebeveynlerin demografik özelliklerine ve cinsellikle ilgili bazı özelliklerine göre ilişkin frekans dağılım tablosu verilmiştir.

Tablo 1. Sosyo-Demografik Özelliklere İlişkin Dağılım Tablosu

Değişken	Grup	N	%
Cinsiyet	Anne	84	66,67
	Baba	42	33,33
Yaş	18-30	39	30,95
	31-40	55	43,65
	41-50	27	21,43
	51 Ve Üzeri	5	3,97
Eğitim Düzeyi	İlkokul/Ortaokul Mezunu	12	9,52
	Lise Mezunu	20	15,87
	Yüksekokul/Üniversite Mezunu	75	59,52
	Yüksek Lisans Mezunu	19	15,08
Ebeveyn Cinsel Konular Bilgi Düzeyi	Hayır	96	76,19
	Evet	30	23,81
Çocukların Cinsel Gelişimi İçin Eğitim Alma	Aldım	42	33,33
	Almadım	84	66,67
Çocuk Cinsellik Sorusunda Yeterli olma	Yeterli	40	31,75
	Yetersiz	86	68,25

Çalışmaya katılanların sosyo-demografik özellikleri incelendiğinde, anneler toplam katılımcıların %66,67'sini (84) oluştururken, babalar %33,33'lük (42) bir orana sahiptir. Çoğunluğu oluşturan yaş grubu 30-40 yaş aralığındaki kişilerdir, bu yaş grubu toplam katılımcıların %43,65'ini oluştururken 55 kişiden oluşmaktadır. Diğer yaş grupları şu şekildedir;18-30 yaş aralığındaki katılımcılar, toplamın %30,95'ini oluşturur ve 39 kişiden oluşur. 40-50 yaş aralığındaki katılımcılar, toplamın %21,43'ünü oluşturur ve 27 kişiden oluşur. 50 yaş ve üzeri kişiler, toplamın %3,97'sini oluşturur ve sadece 5 kişiden oluşur. En yüksek eğitim düzeyine sahip olanlar, toplam katılımcıların %59,52'sini oluşturur ve 75 kişiden oluşur. Bu kişiler yüksekokul/üniversite mezunudur. Diğer eğitim düzeyleri şu şekildedir; Lise mezunları, toplamın %15,87'sini oluşturur ve 20 kişiden oluşur. Yüksek lisans mezunları, toplamın %15,08'ini oluşturur ve 19 kişiden oluşur. İlkokul/ortaokul mezunları, toplamın %9,52'sini oluşturur ve 12 kişiden oluşur. Çalışan katılımcılar, toplamın %54,76'sını oluşturur ve 69 kişiden oluşur.

Ebeveyn Cinsel Konular Bilgi Düzeyi: Katılımcıların %76,19'u, yani 96 kişi, ebeveynlerinin cinsel konular hakkında bilgi sahibi olmadığını belirtmiştir. Katılımcılar %23,81'lik bir oranla ebeveynlerinin cinsel konular hakkında bilgi sahibi olduğunu belirtmiştir.

Çocuk Cinsel Gelişim Destek Alma: Katılımcıların %33,33'ü, 42 kişi, çocukları için cinsel gelişim desteği aldığını belirtmiştir. %66,67'lik bir oranla, 84 kişi, çocukları için cinsel gelişim desteği almadığını belirtmiştir.

Çocuk Cinsellik Sorusunda Yeterli Olma: Katılımcıların %31,75'i, 40 kişi, çocukların cinsellik soruları konusunda yeterli bilgiye sahip olduğunu düşünmektedir. %68,25'lik bir oranla katılımcılar çocuklarının cinsellik soruları konusunda yetersiz bilgiye sahip olduğunu düşünmektedir.

Tablo 2'de ölçek boyutlarına ilişkin frekans, normallik ve iç tutarlılık katsayısı değerleri verilmiştir.

Tablo 2. Ölçek Boyutlarına İlişkin Frekans, Normallik ve Güvenilirlik Sonuçları

Boyut	Ort.	Min.	Maks	ss	Çarpıklık	Basıklık	Cronbach's Alpha
İçerik	26,77	18,00	28,00	2,25	-1,240	-1,413	,817
Beden Dili	17,88	12,00	20,00	2,24	-0,607	-0,776	,850
Süreci Yönetme	25,60	17,00	28,00	2,83	-1,020	-0,060	,838
Kaygı	16,16	8,00	20,00	2,92	-0,343	-0,416	,847
CİÖ	86,40	65,00	96,00	7,67	-0,705	-0,025	,877

CİÖ=Ebeveynler için cinsel iletişim ölçeği

Ebeveynler için cinsel iletişim ölçeği içerik alt boyutunun 18-28 değerleri arasında 26,77±2,25 ortalama ile, beden dili alt boyutunun 12-20 değerleri arasında 17,88±2,24 ortalama ile, süreci yönetme alt boyutunun 17-28 değerleri arasında 25,60±2,83 ortalama ile, kaygı alt boyutunun 8-20 değerleri arasında 16,16±2,92 ortalama ile ve toplam ölçek boyutlarının 65-96 değerleri arasında 86,40±7,67 ortalama ile dağıldığı görülmüştür.

Ölçek boyutlarının normalliği için çarpıklık-basıklık katsayılarından yararlanılmıştır. Tabachnik ve Fidell (2013)' e göre skewness (çarpıklık) ve kurtosis (basıklık) değerleri -1.50 ile +1.50 arasında ise normal dağılım olduğu kabul edilir. Buna göre ölçek düzeylerinin normal dağılımdan geldiği, karşılaştırma ve ilişki testlerinde parametrik testlerin uygulanacağı görülmektedir.

Ölçeğin güvenilirliği için iç tutarlılık katsayısı Cronbach's Alpha test istatistiğinden yararlanılmıştır. Buna göre ölçek düzeylerinin iç tutarlılıklarının yüksek dereceli güvenilir olduğu görülmektedir.

Alt Problem 1: "Ebeveynlerin çocuklarıyla cinsel konularda iletişim kurabilmeleri cinsiyete göre anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?" Bu araştırma sorusu ile ilgili olarak toplanan veriler üzerinde bağımsız örneklem t testi analizi yapılmış ve elde edilen bilgiler Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3. Ölçek Boyutlarının Cinsiyet Karşılaştırması

Boyutlar	Grup	Cinsiyet		t testi	
		ort	ss	t	p

İçerik	Anne	26,98	1,82	0,266	,211
	Baba	26,36	2,90		
Beden Dili	Anne	17,99	2,19	0,759	,449
	Baba	17,67	2,33		
Süreci Yönetme	Anne	25,80	2,82	1,137	,258
	Baba	25,19	2,84		
Kaygı	Anne	15,83	2,93	-1,787	,076
	Baba	16,81	2,81		
CİÖ	Anne	86,60	7,17	0,393	,695
	Baba	86,02	8,66		

CİÖ=Ebeveynler için cinsel iletişim ölçeği; t=bağımsız örneklem t testi, *p<0,05

Bu tabloya dayanarak cinsiyet arasındaki değişkenler için yapılan t-testi sonuçları şu şekildedir;

İçerik: Cinsiyet arasındaki t-testi sonucunda, t değeri 0,266 ve p değeri 0,211 olarak bulunmuştur. Bu sonuçlara göre, içerik alt boyutunun cinsiyete göre anlamlı olarak farklılaşmadığı görülmüştür.

Beden Dili: Cinsiyet arasındaki t-testi sonucunda, t değeri 0,759 ve p değeri 0,449 olarak bulunmuştur. Bu sonuçlara göre, beden dili alt boyutunun cinsiyete göre anlamlı olarak farklılaşmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Süreci Yönetme: Cinsiyet arasındaki t-testi sonucunda, t değeri 1,137 ve p değeri 0,258 olarak bulunmuştur. Bu sonuçlara göre, Süreci yönetme alt boyutunda cinsiyete göre anlamlı düzeyde fark bulunamamıştır.

Kaygı: Cinsiyet arasındaki t-testi sonucunda, t değeri -1,787 ve p değeri 0,076 olarak bulunmuştur. Bu sonuçlara göre, kaygı alt boyutunun cinsiyete göre anlamlı olarak farklılaşmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

CİÖ (Cinsel İletişim Ölçeği): Cinsiyet arasındaki t-testi sonucunda, t değeri 0,393 ve p değeri 0,695 olarak bulunmuştur. Bu sonuçlara göre, ebeveynlerin çocuklarıyla cinsel iletişim kurabilmelerinin cinsiyete göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmüştür.

Alt Problem 2: “Ebeveynlerin çocuklarıyla cinsel konularda iletişim kurabilmeleri yaş gruplarına göre anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?” Bu araştırma sorusu ile ilgili olarak toplanan veriler üzerinde ANOVA ve Tukey testi analizi yapılmış ve elde edilen bilgiler Tablo 4’te verilmiştir.

Tablo 4. Ölçek Boyutlarının Yaş Grupları Karşılaştırması

Boyutlar	Grup	Yaş		ANOVA		
		ort.	ss	F	p	Fark
İçerik	18-30 ⁽¹⁾	26,79	2,39	2,240	,087	-
	31-40 ⁽²⁾	26,29	2,51			

	41-50 ⁽³⁾	27,59	1,22			
	51+ ⁽⁴⁾	27,40	0,89			
	18-30 ⁽¹⁾	18,44	2,11			
Beden Dili	31-40 ⁽²⁾	17,60	2,49	1,383	,251	-
	41-50 ⁽³⁾	17,56	1,87			
	51 + ⁽⁴⁾	18,40	1,52			
	18-30 ⁽¹⁾	26,56	2,37			
Süreci Yönetme	31-40 ⁽²⁾	25,25	2,83	2,727	,047*	1>3
	41-50 ⁽³⁾	24,78	3,27			
	51 + ⁽⁴⁾	26,20	1,79			
	18-30 ⁽¹⁾	16,92	3,00			
Kaygı	31-40 ⁽²⁾	15,87	2,85	1,435	,236	-
	41-50 ⁽³⁾	15,59	2,89			
	51 + ⁽⁴⁾	16,40	2,70			
	18-30 ⁽¹⁾	88,72	7,66			
Ebeveynler İçin Cinsel İletişim Ölçek	31-40 ⁽²⁾	85,02	7,92			
	41-50 ⁽³⁾	85,52	6,81	2,065	,108	-
	51 + ⁽⁴⁾	88,40	6,69			

* $p<0,05$; $F=ANOVA$ Testi, $Fark=Tukey$ Testi

Tablo 4'te görülen yaş grupları arasında ölçek boyutları için yapılan ANOVA (varyans analizi) sonuçları aşağıda verilmiştir;

İçerik: Yaş grupları arasında yapılan ANOVA sonucunda, F değeri 2,240 ve p değeri 0,087 olarak bulunmuştur. Bu sonuçlara göre, içerik alt boyutunda yaş gruplarına göre anlamlı düzeyde fark bulunamamıştır.

Beden Dili: Yaş grupları arasında yapılan ANOVA sonucunda, F değeri 1,383 ve p değeri 0,251 olarak bulunmuştur. Bu sonuçlara göre, beden dili alt boyutunda yaş gruplarına göre anlamlı düzeyde farklılaşma olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Süreci Yönetme: Yaş grupları arasında yapılan ANOVA sonucunda, F değeri 2,727 ve p değeri 0,047 olarak bulunmuştur. Bu sonuçlara göre 18-30 yaş grubundaki ebeveynlerin süreci yönetme alt boyut puanlarının (Ort.= 26,56) 41-50 yaş grubundaki ebeveynlerin puanlarından (Ort.= 24,78) anlamlı düzeyde yüksek olduğu söylenebilir.

Kaygı: Yaş grupları arasında yapılan ANOVA sonucunda, F değeri 1,435 ve p değeri 0,236 olarak bulunmuştur. Bu sonuçlara göre, kaygı alt boyutunda yaş gruplarına göre anlamlı düzeyde bir farklılaşma bulunamamıştır.

Ebeveynler İçin Cinsel İletişim Ölçeği: Yaş grupları arasında yapılan ANOVA sonucunda, F değeri 2,065 ve p değeri 0,108 olarak bulunmuştur. Bu sonuçlara göre, ebeveynler üzerinde

cinsel iletişim ölçeğinin yaş gruplarına göre anlamlı düzeyde bir farklılaşma olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Alt Problem 3: “Ebeveynlerin çocuklarıyla cinsel konularda iletişim kurabilmeleri eğitim düzeylerine göre anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?” Bu araştırma sorusu ile ilgili olarak toplanan veriler üzerinde ANOVA ve Tukey testi analizi yapılmış ve elde edilen bilgiler Tablo 5’te verilmiştir.

Tablo 5. Ölçek Boyutlarının Ebeveynlerin Eğitim Düzeylerinin Karşılaştırması

Boyutlar	Grup	Eğitim Düzeyi		ANOVA		
		ort.	ss	F	p	Fark
İçerik	İlkokul/Ortaokul ⁽¹⁾	25,67	3,87	1,195	,315	-
	Lise ⁽²⁾	26,75	2,27			
	Yüksekokul/Üniversite ⁽³⁾	26,85	2,02			
	Yüksek Lisans ⁽⁴⁾	27,16	1,61			
Beden Dili	İlkokul/Ortaokul ⁽¹⁾	15,83	1,95	4,362	,006*	1<2
	Lise ⁽²⁾	17,65	2,35			
	Yüksekokul/Üniversite ⁽³⁾	18,17	2,20			
	Yüksek Lisans ⁽⁴⁾	18,26	1,85			
Süreci Yönetme	İlkokul/Ortaokul ⁽¹⁾	22,58	2,94	7,122	,001*	1<2
	Lise ⁽²⁾	24,95	3,39			
	Yüksekokul/Üniversite ⁽³⁾	25,99	2,55			
	Yüksek Lisans ⁽⁴⁾	26,63	1,77			
Kaygı	İlkokul/Ortaokul ⁽¹⁾	13,75	2,73	3,761	,013*	1<2
	Lise ⁽²⁾	15,70	2,83			
	Yüksekokul/Üniversite ⁽³⁾	16,52	2,87			
	Yüksek Lisans ⁽⁴⁾	16,74	2,66			
Ebeveynler İçin Cinsel İletişim Ölçek	İlkokul/Ortaokul ⁽¹⁾	77,83	8,82	7,316	,001*	1<2
	Lise ⁽²⁾	85,05	7,02			
	Yüksekokul/Üniversite ⁽³⁾	87,53	7,20			
	Yüksek Lisans ⁽⁴⁾	88,79	5,79			1<3

* $p<0,05$; $F=ANOVA$ Testi, $Fark=Tukey$ Testi

Tablo 5’te, boyutların farklı eğitim düzeylerindeki gruplar arasında yapılan ANOVA analizlerinin sonuçlarına yer verilmiştir.

İçerik boyutu için yapılan ANOVA analizi sonucunda, farklı eğitim düzeylerindeki gruplara göre istatistiksel anlamda anlamlı bir fark bulunamamıştır.

Beden Dili boyutu için yapılan ANOVA analizi sonucunda F değeri 4,362 ve p değeri 0,006 olarak bulunmuştur ve gruplar arasında anlamlı bir fark tespit edilmiştir. 1. Grup ile

(ilkokul/ortaokul) (Ort.= 15,83) ile 2. (lise) (Ort.= 17,65) ve 3. (yüksekokul/üniversite) (Ort.= 18,17) gruplar lehine istatistiksel olarak anlamlı farklar bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Süreci Yönetme boyutu için yapılan ANOVA analizi sonucunda F değeri 7,122 ve p değeri 0,001 olarak bulunmuştur ve gruplar arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir. 1. Grup (ilkokul/ortaokul) (Ort.= 22,58) ile 2. (lise) (Ort.= 24,95) ve 3. (yüksekokul/üniversite) (Ort.= 25,99) gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklar vardır. Anlamlı farklılaşma 2. ve 3. grup lehinedir.

Kaygı boyutu için yapılan ANOVA analizi sonucunda F değeri 3,761 ve p değeri 0,013 olarak bulunmuştur ve farklı eğitim düzeylerindeki gruplar arasında anlamlı bir fark bulunmaktadır. 1. Grup (ilkokul/ortaokul) (Ort.= 13,75) ile 2. (lise) (Ort.= 15,70) ve 3. (yüksekokul/üniversite) (Ort.= 16,52) gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklar mevcuttur. Anlamlı farklılaşma 2. ve 3. grup lehinedir.

Ebeveynler İçin Cinsel İletişim Ölçeğinin boyutları için yapılan ANOVA analizleri sonucunda F değeri 7,316 ve p değeri 0,001 olarak bulunmuştur ve bu sonuç gruplar arasında anlamlı farklar olduğunu göstermektedir. 1. grup (ilkokul/ortaokul) (Ort.= 77,83) ile 2. (lise) (Ort.= 85,05) ve 3. (yüksekokul/üniversite) (Ort.= 87,53) grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklar bulunmaktadır. Anlamlı farklılaşmanın 2. ve 3. grup lehine olduğu görülmüştür.

Alt Problem 4: “Ebeveynlerin çocuklarıyla cinsel konularda iletişim kurabilmeleri çocukların cinsel gelişimi ile ilgili eğitim alma durumlarına göre anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?” Bu araştırma sorusu ile ilgili olarak toplanan veriler üzerinde bağımsız örneklem t testi analizi yapılmış ve elde edilen bilgiler Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6. Ölçek Boyutlarının Ebeveyn Çocuk Cinsel Gelişim Eğitimi Alan-Almayan Ebeveynlerin Karşılaştırması

Boyutlar	Grup	Çocuk Cinsel Gelişim Destek Alma t testi			
		ort.	ss	t	p
İçerik	Aldım	27,31	1,63	2,2	,030*
	Almadım	26,50	2,46		
Beden Dili	Aldım	18,67	1,84	3,095	,003*
	Almadım	17,49	2,32		
Süreci Yönetme	Aldım	26,29	2,84	1,959	,052
	Almadım	25,25	2,78		
Kaygı	Aldım	16,52	2,73	0,994	,332
	Almadım	15,98	3,00		
CiÖ	Aldım	88,79	6,96	2,515	,013*
	Almadım	85,21	7,77		

CiÖ=Ebeveynler için cinsel iletişim ölçek; t=bağımsız örneklem t testi, *p<0,05

İçerik boyutu için yapılan t testi sonucunda t değeri 2,2 ve p değeri ,030 olarak bulunmuştur ve çocuklarının cinsel gelişimi ile ilgili eğitim alan ebeveynlerin (Ort.= 27,31) lehine anlamlı bir farklılaşma olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Beden Dili boyutu için yapılan t testi sonuçlarında t değeri 3,095 ve p değeri ,003 olarak bulunmuştur ve bu sonuç çocuklarının cinsel gelişimi ile ilgili eğitim alan ebeveynlerin (Ort.= 18,67) lehine anlamlı farklılaşma olduğu görülmektedir.

Süreci yönetme boyutu için yapılan t testi sonuçlarında t değeri 1,959 ve p değeri ,052 olarak bulunmuştur ve bu sonuç çocukların cinsel gelişimi ile ilgili eğitim alan ebeveynleri ile süreci yönetme boyutunda anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Kaygı boyutu için yapılan t testi sonuçlarında t değeri 0,994 ve p değeri ,332 olarak bulunmuştur ve bu sonuç çocukların cinsel gelişimi ile ilgili eğitim alan ebeveynleri ile kaygı boyutunda anlamlı bir fark bulunmamıştır.

CiÖ için yapılan t testi sonuçlarında t değeri 2,515 ve p değeri ,013 olarak bulunmuştur ve bu sonuç çocuklarının cinsel gelişimi ile ilgili eğitim alan ebeveynlerin (Ort.=88,79) lehine anlamlı farklılaşma olduğunu ortaya çıkarmıştır.

Alt Problem 5: “Ebeveynlerin çocuklarıyla cinsel konularda iletişim kurabilmeleri çocuklarının cinsellikle ilgili soruları karşısında kendilerini yeterli hissedebilmelerine göre farklılaşmakta mıdır?” Bu araştırma sorusu ile ilgili olarak toplanan veriler bağımsız örneklem t testi ile analiz edilmiş ve elde edilen bilgiler Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7. Ölçek Boyutlarının Çocuk Cinsellik Sorusunda Yeterli Olma Durumları Karşılaştırması

Boyutlar	Grup	Çocuk Cinsellik Sorusunda t testi			
		Yeterli olma	Yeterli olma	t	p
		ort.	ss		
İçerik	Yeterli	27,73	0,75	4,665	,001*
	Yetersiz	26,33	2,56		
Beden Dili	Yeterli	18,35	2,02	1,616	,109
	Yetersiz	17,66	2,31		
Süreci Yönetme	Yeterli	26,05	2,66	1,233	,220
	Yetersiz	25,38	2,89		
Kaygı	Yeterli	16,48	2,43	0,829	,409
	Yetersiz	16,01	3,12		
CiÖ	Yeterli	88,60	6,03	2,479	,015*
	Yetersiz	85,38	8,16		

CiÖ=Ebeveynler için cinsel iletişim ölçek; t=bağımsız örneklem t testi, *p<0,05

İçerik boyutu için yapılan t testi sonucunda t değeri 4,665 ve p değeri ,001 olarak bulunmuştur ve bu sonuçla kendini yeterli ve yetersiz hisseden ebeveynlerin ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu görülmektedir. Bulunan anlamlı fark çocuklarının cinsellikle ilgili soruları karşısında kendini yeterli hisseden ebeveynler lehinedir.

Beden dili için yapılan t testi sonuçlarında t değeri 1,616 ve p değeri ,109 olarak bulunmuştur ve bu sonuçla kendini yeterli ve yetersiz hisseden ebeveynlerin ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir.

Süreci yönetme için yapılan t testi sonuçlarında t değeri 1,233 ve p değeri ,220 olarak bulunmuştur ve bu sonuçla kendini yeterli ve yetersiz hisseden ebeveynlerin ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir.

Kaygı için yapılan t testi sonuçlarında t değeri 0,829 ve p değeri ,409 olarak bulunmuştur ve bu sonuçla kendini yeterli ve yetersiz hisseden ebeveynlerin ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir.

Cinsel İletişim Ölçeği (CİÖ) için yapılan t testi sonucunda ise t değeri 2,479 ve p değeri ,015 olarak bulunmuştur ve bu sonuç çocuklarının sorduğu cinsel sorular karşısında kendisini yeterli hisseden ebeveynler lehine anlamlı farklılaşma olduğunu göstermiştir.

Tartışma

Bu çalışmada 36-72 ay çocuğa sahip olan ebeveynlerin gönüllük esasına dayalı olarak katıldığı ve ebeveynlerin demografik özellikleri ve ebeveynlere ait bazı cinsel özelliklerin, çocuklarıyla cinsel konularda iletişim kurabilmelerinin üzerinde anlamlı farklılaşmanın olup olmadığı incelenmiştir. Araştırma bağlamında üzerinde inceleme yapılan değişkenler; ebeveynlerin cinsiyetleri, yaş grupları, eğitim düzeyleri, çocuklarının cinsel gelişimi hakkında bir eğitim veya profesyonel bir destek almış olmaları ve ebeveynlerin cinsellik soruları karşısında kendilerini yeterli hissetme durumlarıdır. 2008 yılında Pluhar ve arkadaşları tarafından gerçekleştirilen araştırma sonucunda Afrikalı ve Amerikalı annelerin kızlarıyla ve yaşı daha büyük olan çocuklarıyla iletişim kurma olasılıklarının daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Ebeveynlerin yaş grubunun, çocuklarıyla cinsel konularda iletişim kurabilme yeterlilikleri üzerinde araştırmacılar tarafından 18-30 yaş grubunun her boyutta diğer tüm gruplara karşı lehine anlamlı bir farklılaşma öngörülürken, yalnızca süreci yönetme boyutunda 41-50 yaş grubuna göre 18-30 yaş grubu lehine anlamlı bir farklılaşma olduğu sonucuna ulaşılmış, diğer boyutlarda herhangi anlamlı bir farklılaşma bulunamamıştır. Aynı şekilde Erbil vd., (2010) çalışma sonucunda daha genç yaşta olan annelerin çocuklarına cinsellikle ilgili eğitim verme oranı daha yüksek bulunmuştur. Öte yandan, Yelken (1996) yürütmüş olduğu çalışmada ebeveynlerin çocuğun cinsel gelişim ve eğitimi konusundaki bilgi düzeyine yaş grubunun herhangi bir etkisi olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Ebeveynlerin eğitim düzeyinin çocuklarıyla cinsel konularda iletişim kurabilme yeterlilikleri üzerinde beden dili, süreci yönetme, kaygı boyutunda lise ve yüksekokul/üniversite lehine anlamlı bir farklılaşma olduğu görülmüştür. Ebeveynlerin eğitim düzeyi arttıkça cinsellik ile ilgili konularda çocuklarıyla iletişim kurma kaygıları da artmıştır. Bu konuda araştırmacılar ebeveynlerin eğitim düzeyine paralel bilgi ve farkındalıklarının artmasından dolayı konu ile ilgili konuşma hassasiyeti ve kaygılarının artmasını öngörmüştür. 2007 yılında Gallegos ve arkadaşları yüksek eğitim düzeyine sahip olan ebeveynlerin HIV Bilgisi ve genel iletişimde daha yüksek puan aldıkları sonucuna ulaşmışlardır. 2023 yılında Türkiye’de Cirik vd. tarafından gerçekleştirilen çalışmada üniversite ve daha üst düzeyde eğitim alan aynı zamanda çocuklarına cinsel eğitim veren babaların cinsel eğitime yönelik tutumlarının daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bunun yanı sıra, cinsel eğitim almış olan babaların

cinsel iletişim ölçeğinden almış oldukları puanların daha fazla olduğu görülmüştür. Benzer olarak Faizah ve Latiana'nın 2017 yılında Endonezya'nın Krasak köyünde gerçekleştirdikleri ebeveynlerin erken çocuklukta cinsel eğitim hakkındaki bilgileri üzerinde yaptıkları çalışma bulgularına göre üniversite mezunu olan ebeveynlerin lise mezunu ebeveynlere göre olumlu anlamda bilgi düzeyi farklılıklarının olduğuna ulaşılmıştır. Öte yandan, Tuğut ve Gölbaşı (2019) yaptığı çalışmada ebeveynlerin cinsel konulardaki bilgi düzeyini yeterli bulduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Ebeveynlerinin çocukların cinsel gelişimleri ile ilgili bir eğitim alma durumlarına baktığımızda %33,33'ünün bir eğitim aldığını, %66,67 ebeveynin ise herhangi bir eğitim almadığı karşımıza çıkmaktadır. Bu konuda içerik ve beden dilinde anlamlı bir farklılaşma olduğu görülürken süreci yönetme ve kaygı boyutunda anlamlı farklılaşma görülmemiştir. Eğitim almış olmak daha bilinçli ve bu konuda bilgisi olan kendini rahat ifade edebilen bireyler ortaya çıkaracağından; ebeveynlerin çocuklarının cinsel gelişimi ile ilgili eğitim alma durumlarının, çocukları ile iletişimleri üzerinde anlamlı bir farklılaşmasının olabileceği araştırmacılar tarafından öngörülmüş, çıkan sonuç ise öngörüye destekler nitelik taşımıştır. Benzer olarak Eliküçük ve Sönmez (2011) 6 yaş çocuklarının cinsel gelişim ve eğitimiyle ilgili ebeveyn görüşlerini inceledikleri çalışmalarında anne ve babalardan sadece %5,06'sının çocuk cinsel eğitimi aldıkları, %94,94'ünün ise herhangi bir eğitim almadığı sonucuna ulaşmıştır. Kurtuncu ve arkadaşlarının 2015 yılında yapmış olduğu çalışmada çocuklarının cinsel gelişimi ile ilgili eğitim almayan ebeveynler çoğunluğu oluşturmaktadır. 2022 yılında Rouhparvar ve arkadaşları tarafından İran'da yapılan çalışmanın bulgularında ebeveynlerin erkek çocuklarının cinsellik eğitimine yaklaşımlarının cinsellik eğitiminin gerekliliğini anlama eksikliğinden kaynaklandığına rastlanmıştır.

Bunun yanı sıra, Avusturya'da 2018 yılında Depauli ve Plaute tarafından yapılan çalışma sonucunda cinsellik eğitimini öğretmenlerin ebeveynlere oranla daha gerekli bulduklarına ulaşılmıştır. Bunun yanında ebeveynler ve öğretmenler ilkökulda bu eğitimin verilmesi yönünden hemfikirdirler. Üstündağ (2022) 'Cinsel Gelişim: Ebeveynler ve Çocuklar Arasındaki İletişimi İncelemek' isimli çalışmasında deney grubuna 'Çocuk Cinsel Eğitim ve İletişim Çevrimiçi Eğitim Programı' uygulamış, sonucunda ise ebeveynlerin cinsel eğitim sırasında kullandıkları iletişim dilinde deney grubu lehine anlamlı farklılaşma olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Çocukların cinsellikle ilgili sorularında kendini yeterli hisseden ebeveynler %31,75'lik bir dilimi oluştururken, %68,25'i ise kendisini yetersiz hissetmektedir. Çocukların cinsellikle ilgili soruları ile ebeveynler kendilerini yeterli hissetmesi ile ilgili sadece içerik boyutunda lehine anlamlı bir fark çıkmıştır. Beden dili, süreci yönetme ve kaygı boyutlarında ise anlamlı farklar çıkmamıştır. Dolayısıyla ebeveynlerin kendilerini cinsel sorular karşısında yeterli hissedebilmelerinin, iletişim kurabilmelerinin üzerinde anlamlı farklar olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ortaya çıkan bu veri araştırmacılar tarafından beklenen bir sonuç olarak karşımıza çıkmaktadır. Benzer olarak Ceylan ve Çetin (2015) yaptıkları çalışmada ebeveynlerin çocukları ile rahat konuşamadıklarını belirlemişlerdir. Tuğut ve Gölbaşı (2019) ve Turnbull vd. (2008) ebeveynlerin çocuklarıyla cinsel konularda rahat konuşamadıkları sonucuna ulaşmışlardır.

Sonuç ve Öneriler

Yapılan çalışmada ebeveynlerin cinsiyetlerinin, yaş gruplarının, eğitim düzeylerinin, çocuklarının cinsel gelişimi ile ilgili bir eğitim veya profesyonel bir destek alıp almadıkları ve ebeveynlerin cinsellik soruları karşısında kendilerini yeterli hissetme durumlarının çocuklarıyla cinsel konularda iletişim kurabilmelerinin üzerinde anlamlı düzeyde bir farklılaşmanın olup olmadığı incelenmiştir. Analiz çalışmaları sonucunda ebeveynlerin çocuklarıyla cinsel konularda iletişim kurabilmeleri cinsiyete göre anlamlı düzeyde farklılaşmamıştır. Bir diğer “Ebeveynlerin çocuklarıyla cinsel konularda iletişim kurabilmeleri yaş gruplarına göre anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?” alt problemin analiz sonucunda yalnızca süreci yönetme alt boyutunda 18-30 yaş grubu lehine anlamlı bir farklılaşma olduğu bulunmuştur.

Ebeveynlerin eğitim düzeyine göre anlamlı bir farklılaşma olup olmadığına bakıldığında beden dili, süreci yönetme ve kaygı alt boyutunda anlamlı düzeyde bir farklılaşma olduğu görülmüştür. Bu anlamlılık lise ve yüksekokul/üniversite lehinedir. “Ebeveynlerin çocuklarıyla cinsel konularda iletişim kurabilmeleri çocukların cinsel gelişimi ile ilgili eğitim alma durumlarına göre anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?” alt problemi üzerinde yapılan çalışma sonucunda içerik ve beden dili alt boyutunda çocukların cinsel gelişimi ile ilgili eğitim alan ebeveynlerin lehine anlamlı bir farklılaşma olduğu görülmüştür. Son olarak ebeveynlerin çocuklarıyla cinsel konularda iletişim kurabilmeleri, çocuklarının cinsellikle ilgili soruları karşısında kendilerini yeterli hissedebilmelerine göre yalnızca içerik alt boyutunda kendini yeterli hisseden ebeveynler lehine istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Bu çalışma doğrultusunda öncelikle araştırmacıların ebeveynlerin okul öncesi dönem çocuklarıyla cinsel gelişim ile ilgili iletişim süreçlerinin daha detaylı incelenmesi için nitel araştırmalar yapmaları önerilmektedir. Böylelikle ailelerin hangi konularda daha rahat ettikleri veya hangi durumlarda daha çok zorlandıkları ortaya konulabilir. Bunun yanı sıra, bu çalışmanın örneklemini değiştirilerek farklı şehirlerde farklı özelliklere sahip aile gruplarıyla çalışmalar yapılabilir. Öte yandan, ailelerin eksiklik yaşadığı konular belirlenerek gerek MEB'deki okul öncesi öğretmenleri gerekse sağlık kuruluşlarındaki ailelerle ilgilenen yetkililer ailelere çocuklarıyla cinsel gelişim hakkında nasıl iletişim kurmaları gerektiği konusunda bilinçlendirilebilir.

Katkı Oranı Beyanı

Bu çalışmada yazarlar eşit katkıda bulunmuştur.

Çatışma Beyanı

Bu çalışma kapsamında yazarlar herhangi bir potansiyel çıkar/çatışma olmadığını beyan ederler.

KAYNAKÇA

Aktürk, F.M. (2015). Çocukları Okul Öncesi Eğitime Devam Eden (5 Yaş Grubu) Ebeveynlerin Ana-Baba Tutumlarının Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi (Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Alkan Ersoy, Ö. (2017). Cinsel gelişimle ilgili temel kavramlar ve okul öncesi eğitimde cinsel eğitim. İçinde İ. Artan (Ed.), *Cinsel gelişim ve eğitim* (s. 10-29).

- Artan, İ., Ceylan, Ş., & Adıbatmaz, F. B. K. (2020). Ebeveynler İçin Cinsel İletişim Ölçeği: Güvenirlik ve Geçerlik Çalışması. *Hacettepe University Faculty of Health Sciences Journal*, 7(2), 136-158.
- Atay, M. (2011). *Erken çocukluk döneminde gelişim 2*. Kök Yayıncılık.
- Aydoğdu, F. (2017). Toplumsal cinsiyet rollerinin gelişimi ve cinsel eğitim. İçinde Ş. Öztürk Aynal (Ed.), *Çocuk gelişimi 2* (s. 71-89). Eğiten Kitap Yayınları.
- Bacıoğlu, S. D., & Tezel, D. (2020). Ebeveynlerin çocuklarıyla cinsellik hakkında konuşma stratejileri ve öz-yeterlikleri. *Boğaziçi Üniversitesi Eğitim Dergisi*, 37(2), 37-57.
- Baysan, M. P. (2020). *3-6 yaş döneminde çocuklara sahip anne babaların cinsel gelişim ve eğitim hakkındaki bilgi düzeyleri ve tutumları* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Medipol Üniversitesi.
- Bulut, A. (1998). Çocuklukta cinsel eğitim. *Türk Aile Hekimliği Dergisi*, 2(2): 53-57.
- Ceylan, Ş., Çetin, A. (2015). Okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden çocukların cinsel eğitimine ilişkin ebeveyn görüşlerinin incelenmesi, *Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 2 (3): 41-60.
- Cirik, VA, Aksoy, B. ve Bulut, E. (2023). Türkiye'de baba rolünde ebeveynlerin çocukların cinsel eğitimine yönelik tutumları ve çocukları ile cinsel iletişimleri. *Pediatric Hemşireliği Dergisi*, 69: 105-113.
- Çalışandemir, F., Bencik, S., Artan İ. (2008). Çocukların cinsel eğitimi: Geçmişten günümüze bir bakış. *Eğitim ve Bilim*, 150: 14-27.
- Deniz, Ü., Yıldız, R. (2018). Millî Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim Programı'nda cinsel gelişim ve cinsel eğitim. *GEFAD/GUJGEF* 38(2): 431-447.
- Depauli, C., & Plaute, W. (2018). Parents' and teachers' attitudes, objections and expectations towards sexuality education in primary schools in Austria. *Sex Education*, 18(5), 511-526.
- Eliküçük, S., Sönmez, S. (2011). 6 yaş çocuklarının cinsel gelişim ve eğitimiyle ilgili ebeveyn görüşlerinin incelenmesi. *Aile ve Toplum Eğitim- Kültür ve Araştırma Dergisi*, 25:45-62.
- Erbil, N., Orak, E., & Bektaş, A. E. (2010). Anneler cinsel eğitim konusunda ne biliyor, kızlarına ne kadar cinsel eğitim veriyor. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 7(1), 366-383.
- Eser, M. (2008). *Ana babaların cinsel kimlik gelişimiyle ilgili tutumların çocuğun cinsel kimlik kazanmasına etkisi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi.
- Faizah, U. ve Latiana, L. (2017). Jepara ilçesi, Pecangaan nahiyesi, Krasak köyü'ndeki eğitim düzeyine göre ebeveynlerin erken çocuklukta cinsel eğitim hakkındaki bilgileri. *BELIA: Erken Çocukluk Eğitimi Makaleleri*, 6 (2), 59-62.
- Gallegos, EC, Villarruel, AM, Gómez, MV, Onofre, DJ ve Zhou, Y. (2007). Araştırma özeti: Meksikalı ebeveynler ve ergen çocukları arasındaki cinsel iletişim ve bilgi. *AIDS Bakımında Hemşireler Derneği Dergisi*, 18 (2), 28-34.
- Gençtan, E. (1995). *Psikoanaliz ve sonrası*. Remzi Kitabevi.
- Göçgeldi, E., Tüzün, H., Türker, T., Şimşek, I. (2007). Okul öncesi dönem çocuğu olan anne ve babaların çocuklara cinsel eğitim konusundaki yaklaşımlarının incelenmesi. *Sürekli Tıp Eğitim Dergisi*, 16(9): 134-142.
- İşler, S. (2017). *Okul öncesi dönem çocuğu olan ebeveynlerin cinsel gelişime ve cinsel eğitime yönelik bilgi düzeylerinin ve tutumlarının incelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Doğu Akdeniz Üniversitesi.
- İşler, S., Gürşimşek, A.I. (2018). 3-6 yaş çocuklarının cinsel eğitiminin gerekliliği ile ilgili ebeveyn görüşlerinin incelenmesi. *GEFAD/GUJGEF*, 38(3): 845-867.

- Kurtuncu, M., Akhan, L. U., Tanir, I. M., & Yildiz, H. (2015). The sexual development and education of preschool children: knowledge and opinions from doctors and nurses. *Sexuality and disability, 33*, 207-221.
- Kürek, E. (2012). Cinsel kimlik gelişiminde din eğitiminin rolü (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). On Dokuz Mayıs Üniversitesi.
- Murphy, N. A., Elias, E. R., & Council on Children With Disabilities. (2006). Sexuality of children and adolescents with developmental disabilities. *Pediatrics, 118*(1), 398-403.
- Özkızıklı, S. & Okutan, N. Ş. (2017). Bebeklik ve okul öncesi dönemde cinsel gelişim ve eğitim. İçinde İ. Artan (Ed.), *Cinsel gelişim ve eğitim* (s. 47-60).
- Pluhar, E. I., DiIorio, C. K., & McCarty, F. (2008). Correlates of sexuality communication among mothers and 6-12-year-old children. *Child: care, health and development, 34*(3), 283-290.
- Rouhparvar, Z., Javadnoori, M., & Shahali, S. (2022). Parents' approaches to sexuality education of their adolescent boys: a qualitative study in Ahvaz, Iran. *Reproductive health, 19*(1), 69.
- Sungur, M. Z. (1998). Cinsel Eğitim. *Journal Klinik Psikiyatri, 2*: 103-108.
- Tabachnick, B. G. & Fidell, L. S., (2013). *Using multivariate statistics* (Vol. 6, pp. 497-516). MA: Pearson.
- Tuğrul, B., Artan, İ. (2001). Çocukların cinsel eğitimi ile ilgili anne görüşlerinin incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 20*: 141-149.
- Tuğut, N., Gölbaşı Z. (2019). Okul öncesi çocuğu olan (3-6 yaş) ebeveynlerin cinsel eğitim tutumlarının belirlenmesi. *Turkish Journal of Family Medicine and Primary Care, 13*(3): 287-294.
- Turnbull T, Wersch, A, Schaik P. A review of parental involvement in sex education: The role for effective communication in British families. *Health Education Journal, 2008;67*(3):182-195.
- Tuzcuğlu, N., Tuzcuoğlu, S. (1996). Çocuğun cinsel eğitiminde ailelerin karşılaştıkları güçlükler. *Marmara Üniversitesi Atatürk Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi, 8*: 251-262.
- Tuzcuoğlu, N., Tuzcuoğlu, S. (2004). "Anne Ben Nasıl Doğdum?". Morpa Yayıncılık.
- Türnüklü, A. (2001). Eğitim bilim alanında aynı araştırma sorusunu yanıtlamak için farklı araştırma tekniklerinin birlikte kullanılması. *Eğitim ve Bilim, 26* (120).
- Üstündağ, A. (2022). The Sexual Development: Examining Communication between Parents and Their Children. *The Journal of International Scientific Researches, 7*, 56-65.
- Yelken, Z. (1996). Anne ve babaların 3-6 yaş dönemindeki çocuğun cinsel gelişim ve cinsel eğitim konusundaki bilgi düzeyleri (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi.